

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Finanssiala ry:n lausuntohallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sijoituspalvelulain muuttamisesta ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 151/2017 vp)

Esitys on pääosin hyvin valmisteltu, mutta se annetaan myöhään

Finanssiala ry (FA) kannattaa MiFID2/MiFIR-säätelyn yleisiä tavoitteita lisätä kaupankäynnin läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja luotettavuutta sekä nostaa sijoittajansuojan tasoa. FA pitää hyvänä esityksen lähtökohtaa siitä, että esitys on laadittu pääosin direktiivin sanamuodon ja tason mukaisesti. Direktiivin kanssa yhtenäisen tekstin käyttäminen on selkeää, vähentää tulkinnanvaraisuuksia ja helpottaa toimintaa jäsenvaltioiden rajojen yli.

FA pitää esitystä pääosin hyvin valmisteltuna, vaikka valmistelu olisi tullut aloittaa aikaisemmin. Kyseessä on lähivuosien ajan merkittävin arvopaperialan toimijoita koskeva uudistus, joka sisältää runsaasti hallinnollisia sekä järjestelmämuutoksia. Tämä edellyttää finanssialan toimijoiden näkökulmasta riittävää täytäntöönpanoaikaa ja ajoissa saatavaa tietoa lopullisten säännösten sisällöstä. Esitys sisältää mm. muutamia teknisiä virheitä, jotka on oikaistava tässä myöhäisessä vaiheessa. Ala toimittaa tekniset korjaustarpeita koskevat kommentit lähipäivinä.

Lisäksi esitys sisältää määräyksenantovaltuuksia Finanssivalvonnalle. Fiva ei ole voinut antaa määräysluonnoksiaan lausunnoille ennen hallituksen esityksen antamista. Määräykset tulevat olemaan merkittävät mm. sijoituspalveluita tarjoavan henkilöstön ammatillisten vaatimusten määrittämisessä ja arvioinnissa. Alan toimijat ovat joutuneet valmistautumaan vaatimuksiin ilman tietoa määräysten sisällöstä. FA toteaa, että säätelyn merkittävyys ja laajuus huomioiden esitys olisi tullut antaa huomattavasti aikaisemmin niin, että se olisi ollut valmis heinäkuun alussa 2017, kuten direktiivissä on edellytetty.

Kevennettyä toimilupaa tulee koskea keskeiset toiminnan vaatimukset

FA toteaa, että uudenlaisten finanssialan toimijoiden ja uusien palveluiden kehittyminen finanssimarkkinoilla on sinänsä kannatettavaa. Rahoitusmarkkinoiden monipuolistuminen hyödyttää alan kaikkia toimijoita sekä asiakkaita. FA ei kuitenkaan näe perusteltuna, että sijoittajansuojaa koskevat edellytykset, ml. ammattitaitovaatimukset ja kannustinsäätely eivät koskisi kevennetyn säätelyn piirissä olevia toimijoita. Nämä ovat keskeisiä asiakkaansuojaan ja -luottamukseen liittyviä vaatimuksia erityisesti silloin, kun säätelyssä annetaan mahdollisuus rahoitusvälineisiin liittyvän sijoitusneuvonnan tarjoamiseen. Täyden toimiluvan toimijoiden kohdalla uusi säätely puolestaan korostaa näitä velvoitteita ja kiristää niiden tasoa.

Perusteluissa ei ole myöskään riittävästi kuvattu sitä, millä tavoin näiden uusien toimijoiden toiminta alemmilla vaatimuksilla lisäisi rahoitusmarkkinoiden

monipuolisuutta. Perusteluista ei käy myöskään täysin ilmi, minkälaisiin uusiin toimijoihin kevennettyä toimilupaa käytännössä sovellettaisiin. FA pitää kuitenkin oikeana esityksen lähtökohtaa siitä, että direktiivi edellyttää sijoitusmuotoista joukkorahoitusta tarjoavien välittäjien kuuluvan kyseisen sääntelyn piiriin 1:3§:ssä.

ETA-sivuliikkeitä koskevat vaatimukset linjattava direktiivin kanssa

Ulkomaista ETA-sivuliikettä koskee direktiivin nojalla tietyt kohdemaan vaatimukset ja nämä luetellaan esityksen 1:5§:ssä. FA toteaa, että säännöksestä on ilmeisesti teknisen virheen vuoksi jäänyt pois ainakin **viittaus 7:2§:n 6 momenttiin, jossa säädetään suomalaisista henkilöstön ammattitaitovaatimuksista**. Ulkomaisiin ETA-sivuliikkeisiin sovellettavat suomalaiset säännökset tulee saattaa direktiivin mukaisia edellytyksiä vastaaviksi.

Omistusoikeuden siirtävät järjestelyt sallittava hyväksyttävien vastapuolten kanssa

Omistusoikeuden siirtäviin vakuusluovutuksiin liittyvät järjestelyt ovat vallitseva käytäntö kansainvälisessä johdannaiskaupassa. Esityksessä ei tulisi rajoittaa vakuusluovutuksen käyttöä kokonaisuutena, vaan pitäytyä sinällään kannatettavassa direktiivitaso sääntelyssä ja rajoittaa sillä perusteella vakuusluovutuksen käyttöä ei-ammattimaisille asiakkaille. Esityksen 9:4a§:n viimeisen momenttiin tulisi lisätä kursivilla kirjoitettu virke: "Sijoituspalveluyritys saa tehdä omistusoikeuden siirtäviä järjestelyjä ainoastaan ammattimaisen asiakkaan **ja hyväksyttävän vastapuolen kanssa**." Muussa tapauksessa säännös hankaloittaisi tarpeettomasti vakuusluovutuksia hyväksyttävien vastapuolten kanssa, eikä tähän ole nähtävissä perustelua. Kyseessä saattaa olla myös tekninen virhe.

Sopimus sijoituspalvelusta ja sitä koskevat poikkeukset

Esityksen 10:3§:n tekstistä lienee jäänyt teknisen virheen takia pois virke, joka mainitaan perustelutekstissä. Perusteluteksti: "... (sijoituspalvelua koskeva) sopimus on tehtävä kaikkien asiakkaiden kanssa mukaan lukien ammattimaiset asiakkaat ja kaikista sijoituspalveluista **paitsi kertaluonteisesta sijoitusneuvonnasta ellei asiakkaalle tarjota soveltuvuuden säännöllistä arviointia**." Kursivoitu kertaluonteista sijoitusneuvontaa koskeva poikkeus tulisi kirjata myös 10:3§:n tekstiin.

Palvelujen parantamista koskevia kriteerejä täsmennettävä

Esityksen 10:6§ 2 momentissa on täsmennetty niitä edellytyksiä, joiden nojalla sijoituspalveluyritys voi vastaanottaa kolmannen tahon maksamia palkkioita ja kannustimia sijoituspalvelun tarjoamisen yhteydessä. Sääntely on EU:n alemman tasoisen direktiivin mukainen. Fivalle on annettu valtuus antaa täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat määräykset edellytyksistä sille, että kannustin on tarkoitettu parantamaan asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua ja että kannustin on asiakkaan etujen mukainen.

FA pitää perusteltuna, että esityksen perusteluissa todetaan Fivan voivan määräyksissään tarkastella myös eurooppalaista sääntelytasoa tarkoituksenmukaisemmin Suomen markkinoiden rakennetta ja palveluntarjonnan erityispiirteitä. FA pitää perustelutekstiä oikeansuuntaisena. Ottaen kuitenkin

huomioon kannustinsäätelyn merkitys sijoituspalveluyritysten liiketoimintamallien muotoutumisessa, teksti jättää avoimella sanamuodolla liian avointa harkintavaltaa Fivalle. Valiokunnan tulisikin täsmentää määräyksissä huomioitavia kansallisia erityispiirteitä tarkemmin.

FINANSSIALA ry
Lea Mäntyniemi